

kontinuiteten er bevaret. På samme måde gennemgås værksteder og beboelser, men til trods for stofrigdommen savnes en understregning af, hvad der er bevaret fra ældre tid, det 18. årh., empiren og dens lige efterfølgende periode, men det har vel ikke været muligt at foretage så grundige undersøgelser, at det i enkeltheder kunne ses, på hvilken måde det højere samfundslags stilformer er blevet optaget. De sidste generationers virksomhed er ligeledes skildret mere indgående end de første, men alt bliver dog kun småting over for stofrigdommen, der bringes, og som er gjort let tilgængelig ved et detaljeret sagregister, der sikkert vil medføre, at bogen bliver brugt som opslagsværk. Billederne er udmærkede, skønt enkelte virker lidt opstillede.

Bogen er tilegnet dansk etnologis førstemand, prof. Axel Steensberg, og er et smukt vidnesbyrd om hans virksomhed.

Helge Søgaard

Ib Kejlbo: Historisk kartografi. (Dansk Historisk Fællesforenings håndbøger, København 1966). 83 sider.

Dansk historisk fællesforening har nu knyttet endnu en lille håndbog til sin udmærkede håndbogsserie. Denne gang gælder det kartografiens udvikling i historisk belysning, begyndende med naturfolkene fulgt af centrale afsnit om oldtiden og middelalderen, opdagelsernes tidsalder, de store atlasudgavers periode i 16. og 17. årh., hvorpå udviklingen afrundes med et kortfattet, men instruktivt afsnit om grundlaget for moderne kartografi beregnet på den læge læser, for hvem stedsbestemmelse og triangulation forventes at være ret ukendte begreber. Derpå følger et afsnit om dansk kar-

tografisk udvikling i korte, men væsentlige hovedtræk.

Bogen må karakteriseres som velafbalanceret. Den tager mere sigte på markante udviklingslinjer end på overdådig stoffylde. Med fortsat begrænses atlasudgavernes afsnit f. eks. til en rammende karakteristik af Ortelius' og Mercator-Hondius-Janssons publikationer. Specialafsnit er viet særlige typer som de middelalderlige vejkort, udviklingen af søkort fra de ældst bevarede portolaner over læsekortbøger frem til forløbere for de moderne søkort. I det danske kartografiske afsnit præsenteres i et par småkapitler Søkortarkivet og Matrikelarkivet. Et centralt kapitel i det danske afsnit indtager naturligvis Videnskabernes Selskabs kortudgivelse med en fortegnelse over de topografiske kort.

I en lille bog af denne størrelse kan man ikke vente nogen gennemgang af forskningen. I flere tilfælde er der dog blevet plads til at pege på problematikken. I disse passager holder forf. sig normalt tilbage til bevidst uengageret referat og lader synspunkterne tale selv; men i et enkelt tilfælde, nemlig en retfærdigere vurdering af Claudius Clavus' betydning, føler man dog forfatterens eget synspunkt sat op ved siden af forskningens øvrige meninger.

Alt i alt en god lille håndbog, som kan anbefales alle, der har brug for en hurtig og tilforladelig introduktion i kartografiens historiske udvikling. En udbyggende systematisk ordnet litteraturliste afslutter bogen. Den gentager dog ikke de – hyppigt mest centrale – værker, der er nævnt i teksten. Den kan således ikke bruges alene. Kombineret person-, stednavne- og emneregister.

Poul Enemark